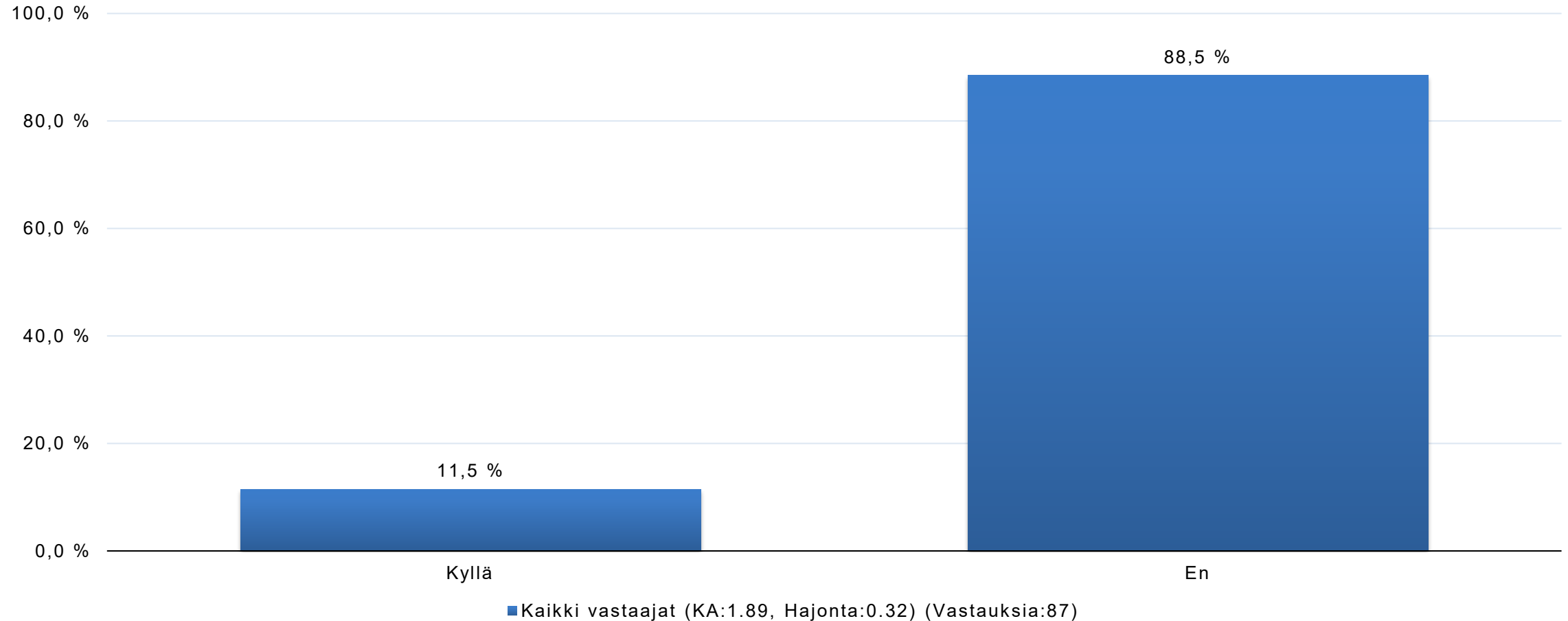

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

21.3.2024

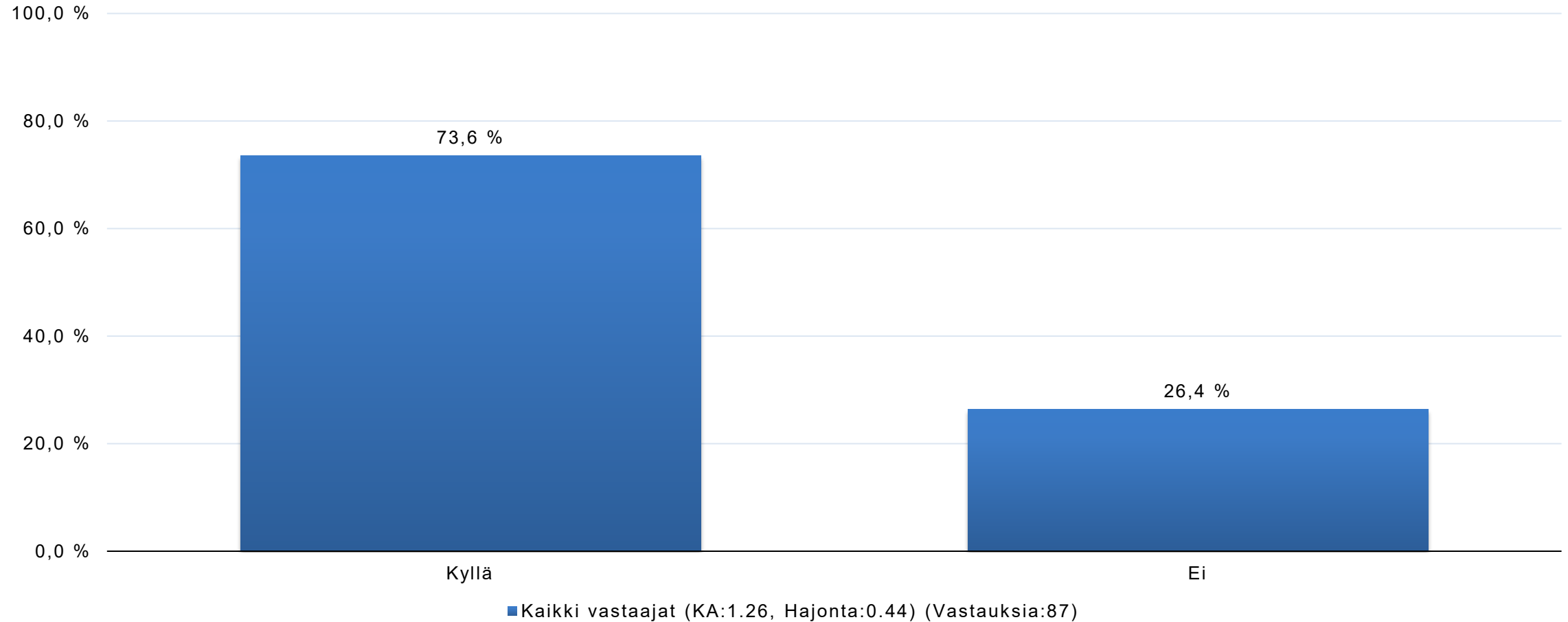
Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Koetko, että suun terveydenhuollossa toimitaan ekologisesti tarpeeksi vastuullisella tavalla?

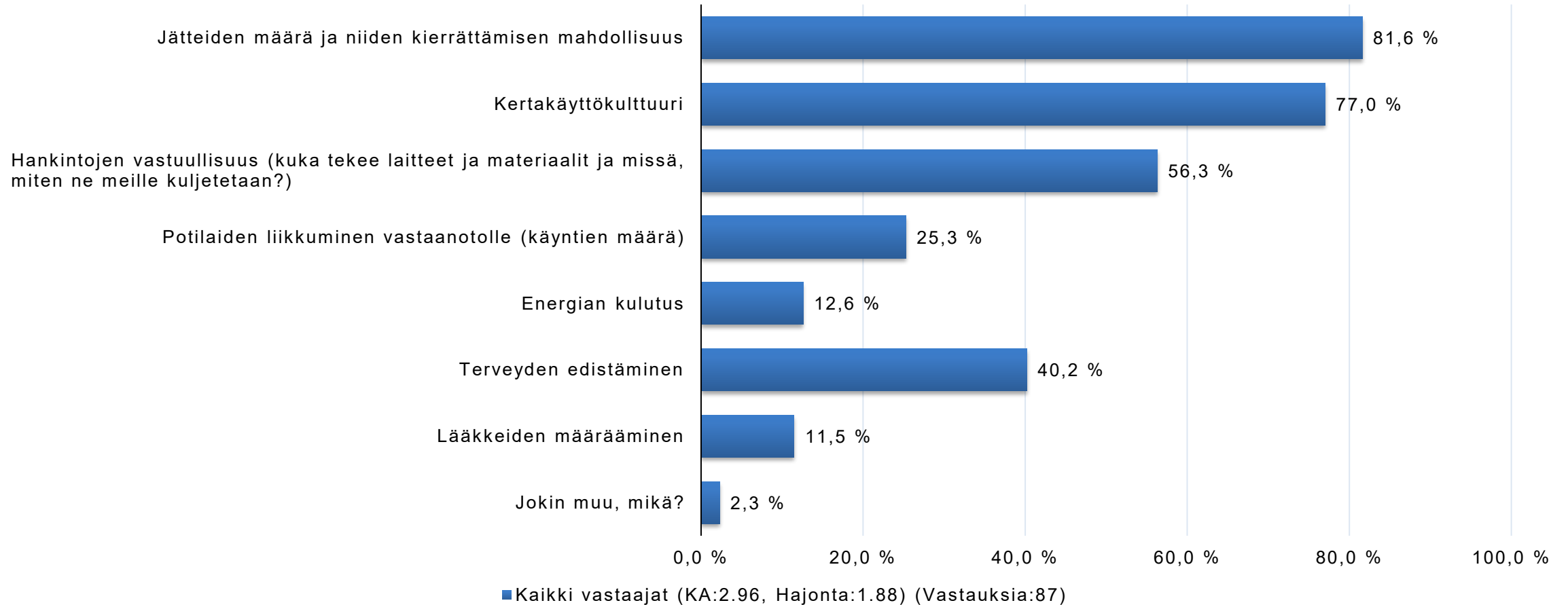
Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Aiheuttavatko ekologiset kysymykset työssäsi sinulle eettistä stressiä?

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Mihin ekologisessa mielessä tulisi erityisesti kiinnittää huomiota suun terveydenhuollossa?

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Mihin ekologisessa mielessä tulisi erityisesti kiinnittää huomiota suun terveydenhuollossa? - Jokin muu, mikä?
(Kaikki vastaajat)

- Kokonaisuuteen ja toimivuuteen. Ongelma on laajempi, se on järjestelmässä. Ei ole kyse yksittäisistä erillisistä pienistä asioista tai ekologiasta, vaan kokonaisuudesta. Tieteelliset mallit ennustivat että uusi sote tulee nostamaan terveydenhuollon kustannuksia, palvelut tulevat huononemaan, joudutaan turvautumaan säästöihin jotka entisestään lisäävät kustannuksia, lisää myös painetta epäeettiseen päätöksentekoon jossa eettiset näkökulmat jäävät muiden asioiden jalkoihin. Negatiiviset seuraukset ovat vääjäämättömiä. Onkohan kollegoilta kentältä kuulunut mitään kommentteja arkityöhön keskeltä?
- Välineiden kilpailutuksen vuoksi moni tuote vaihdettu kertakäyttöisiin jolloin jätteen määrä kasvaa

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Millä tavoin suun terveydenhuollossa voitaisiin mielestäsi parhaiten vähentää ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- Työvaatehuollon ekologisuus mietityttää myös, mutta varmaankin päivittäisen jätteen määrän vähentäminen olisi tärkeämpää. Mikromuovin määrä jätevedessä vanhoja paikkoja poratessa ahdistaa myös, minne se joutuu. Keinot onkin haastavampia. Tarvittaisiin varmaan uusia innovaatioita, teknologiaa.
- Mm kierrätystä ei juurikaan ole. Hirveä määrä sekajätettä . Ihan toista kuin kotona, jossa sekajätettä tulee vähiten kaikista
- Järkevä välinehuolto. Intakti hammas on taatusti ekologisempi kuin restauroitu hammas —> ennaltaehkäisyn merkitys.
- Kierrätys. Pakkausmateriaalien kierrätettävyyden. Hankintojen vastuullisuus.
- Miettimällä välinehuollossa, minkä tasoista aseptiikkaa vaaditaan, esim. riittääkö desinfektorissa pesu, tarvitaanko pakkaamista. Vähentämällä kertakäyttötavaraa Tavaratoimitusten pakkaukset sen kokoisiksi, mitä sisällä olevat tuotteet vaativat (usein suunnattoman suuret laatikot- rasittaa kuljetusta)
- Vähentämällä kertakäyttö tarvikkeita silloin, kun se ei ole hoidollisesti/aseptiikan vuoksi tutkimusten valossa oikeasti perusteltua. Esim kertakäyttö tarjottimien käyttö pitäisi lopettaa, välinehuollossa pitäisi pussittaa vain instrumentit, joissa se on oikeasti välttämätöntä, materiaalien pakkauskokoihin tulisi kiinnittää huomiota mahdollisuuksien mukaan ja hävikki minimoida ja asiat suhteuttaa: mikä on riittävää, mikä välttämätöntä ja mikä sen ylittävää, mutta negatiivisia ympäristövaikutuksia lisäävää.
- Kertakäyttöisten materiaalien käyttöä tulisi kehittää niin, ettei syntyisi niin paljon jätettä. Myös kierrätyskäytäntöjä tuli kehittää.
- tavoitellaan ensisijaisesti sitä, että lasten ja nuorten suu pysyy terveenä. Tähän tarvitaan suun terveydenhuollon lisäksi vahvaa yhteiskunnallista vaikuttamista ja yhteistyötä esimerkiksi sosiaalitoimen, varhaiskasvatuksen, koulujen ja kouluterveydenhuollon kanssa. Tällöin ei tarvita niin paljon kallista korjaavaa hoitoa (vältetään myös hoidon mahdolliset komplikaatiot), eikä kuluteta luonnonvaroja korjaavan hoidon materiaaleihin ja liikennepäästöihin (tavaroiden, potilaiden, instrumenttien kuljetukset).
- Ei kertakäyttötarjottimia. Lisäämällä kierrätystä ja paljon.
- Kun tutkimusten mukaan eniten kuormaa tulee potilaiden ja hoitohenkilökunnan liikkumisesta (>60%), on suun terveyden edistäminen väestötasolla parasta kuorman vähentämistä.

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Millä tavoin suun terveydenhuollossa voitaisiin mielestäsi parhaiten vähentää ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- Hyvä hoitosuunnitelma auttaa tekemään järkevästi toimenpiteet; mitä samalla kertaa, missä järjestyksessä yms. Valitaan mahdollisuuksien mukaan helposti hävitettävät tuotteet. Järjestetään kierrätys. Ei avata steriilejä pakkauksia tai annostella aineita ennen kuin potilas tullut.
- Potilaiden omahoidon opastus ja ohjeistus pitäisi olla niin hyvää ja hammaslääkärin vastuulla toteutettua ja kontrolloitua, että potilaat kävisivät vastaanotolla n. 1.5- 2 vuoden välein. Ei joka vuosi eikä missään nimessä muutamien kuukausien välein, vaikka olisivat miten paron potilaita. Paikkaushoito toimet tulisi keskittää yksille kerroille, vähintäänkin tunnin ajat jos enemmän korjattavaa. Yhdet maskit, hanskaparit, suojapaperit, puuduteneulat, quickstickit, yms. lisäksi puhdistettavien instrumenttien käsittely pesu sterilointi pakkasupussit yms. tehdään vain kerran esim. 4 paikkaa varten. Potilasvaihdon kertakäyttöpaperit ja pyyhintäaineiden ympäristökuorma, mahdollisimman vähän käyntejä/ tehdyt toimenpiteet= paljon toimenpiteitä samalla kertaa pitkät hoitoajat. Potilaiden tulo vastaanotolle kulkuneuvoilla (saastuttaminen), vastaanoton wc - tilojen käyttö vesi ja kertakäyttöpaperit.
- Terveyttä edistäviin toimiin ja ennaltaehkäiseviin toimiin panostaminen; joka kerta kun esim. pora käynnistetään ja tehdään korjaavaa hoitoa, tulee todella paljon jätettä ja päästöjä.
- esim antibioottien käytössä noudattaa Käypä hoito- ja Vältä viisaasti- suosituksia. Panostaa ehkäisevään hoitoon, tehdä kestäviä ja laadukkaita paikkoja
- Aivan kaikkea ei tarvitsisi pussittaa.
- Vähentämällä kertakäyttöisiä tavaroita, luopumalla yksittäispussituksista sekä tavaroiden turhista steriloinneista (esim. klammeri+viejä tulee meillä pussitettuna). Lisäksi jätteenlajittelu tulisi myös tehdä mahd. helpoksi.
- Laitetaan esille välineet ja kuluvat materiaalit potilaskohtaisesti, ei kaiken varalta. Mietitään, tarvitaanko jokaista kertakäyttöistä kampetta vai voisiko ilmankin pärjätä riittävän hygienian siitä kärsimättä. Tarvitseeko maskia vaihtaa joka potilaalle, kun käytetään vielä pyyhittävää visiiriäkin. Varustetaan hoituhuone huolellisesti päivää varten, ettei hoitajan tarvitse riisua hanskoja vähän väliä hakeakseen jotakin puuttuvaa. Huolellisella suunnittelulla ja organisoinnilla vähennetään tiskien ja tarveainehävikkiä.
- Ennaltaehkäisemällä sairauksia (esim. kariesta) ja varmistamalla että potilas saa hoitoa oikeaan aikaan ja lähellä. Em. kohdat toteutuvat huonosti.

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Millä tavoin suun terveydenhuollossa voitaisiin mielestäsi parhaiten vähentää ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- Hankinnoissa tulisi ottaa enemmän huomioon niiden ekologiset kokonaisvaikutukset, painottaa kilpailutuksissa tätä ja laatua. Kierrätykselle tulisi järjestää mahdollisuus kun se on järkevää. Kertakäyttötuotteiden ja tarveaineiden osalta vastaanotoilla tulisi kaikkien pyrkiä vähentämään turhaa kulutusta.
- pois liika pakkausjäte ja kertakäyttötavara
- Jätteiden lajittelu: maskit ja hanskat erikseen. Ehkä käsipyyhe kertakäyttöpaperin sijaan? Pitkät hoitokäynnit= vähemmän käyntimääriä
- Hyvinvointialueen myötä tulleet suuret keskitetyt välinehuollot ovat tuoneet tullessaan sen, että instrumentit pussitetaan jokainen erikseen (lähes) ja niitä kuljetetaan ympäri maakuntaa päivittäin. Muoviroskan määrä on järkyttävä. Kaikki pienetkin yksiköt joutuvat taipumaan ison yksikön käytäntöihin - olivatpa ne järkeviä tai ei. Välinehuolto sanelee vahvasti myös sen, mitä hankitaan - eivät suostu huoltamaan tiettyjä tarvikkeita, jotka ovat olleet käytössä vuosia ja toimineet moitteettomasti. Säännökset säätelevät kaikkea ja järjestelmästä on tullut kankea ja kallis.
- Opetettaisiin asiakkaat hoitamaan hampaansa niin, että hammashoidon tarvetta ei ilmenisi
- Pitäisi ajatella enemmän kierrätystä ja jätteen määrää.
- Ennaltaehkäisevä työ, edelleen paikataan hampaita liikaa verrattuna siihen miten omahoitoon puututaan. Olen huolissani erityisesti muovipaikkojen hiomisessa syntyvään mikromuoviin. Paikkaukset, lohkeamat, lohkeaman korjaukset, kaikki nämä tuottavat jatkuvasti järkyttävää määrää mikromuovia.
- Uskon että ympäristöasiat huomioidaan käytännön työssä jo nyt erittäin hyvin. Eniten ympäristön kuormitusta varmaan voidaan vähentää toimintaa tehostamalla, eli samalla käynnillä pyritään tekemään useampia toimenpiteitä ja mahdollisesti varataan samalle käynnille aika hammaslääkärille (tai useammallekin, jos on ehl-käyntejä) sekä hygienistille. Yksityisvastaanotolla tämä usein onnistuu.
- Välinehuolto omassa hoitolassa vähentää roskan määrää ja kuljetuksen määrää.
- Jätteiden lajittelu, kertakäyttötavara minimiin, mikromuovin talteenotto

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Millä tavoin suun terveydenhuollossa voitaisiin mielestäsi parhaiten vähentää ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- Terveyden edistäminen on aivan keskeistä. Jos potilaat saataisiin paremmin pitämään huolta itsestään, siitä hyötyisivät potilaat, hammaslääkärit, kansantalous ja ympäristö
- Helpointa olisi jätteiden lajittelu ja vähentäminen.
- Edelleen tilataan liian helposti suuria määriä ja tuotteita jää käyttämättä, kun toimintatavat muuttuvat. "Kerralla kuntoon" tyyppinen toiminta vähentäisi potilaiden matkoja.
Terveyden edistäminen ja asiakkaiden omatoimisuus siinä säästäisi resursseja kaikilta
- Kertakäyttökulttuurin ja turvallisen/hygienisen hoidon tasapainottaminen.
Kierrättämisen mahdollisuus(pussittaminen ym.)
- Ei mitenkään nykyistä enempää.
- Kannattaa haastatella ja tulla kuuntelemaan Hermanni Hyytiälää joka tulossa liiton Etiikkapäiville 2/2024. Kannattaa katsoa kokonaisuutta. Hän osaa paremmin sanoittaa tätä problematiikkaa. Hänen aihe on:
Häiriökysyntä – organisaatiolähtöisten toimintatapojen eettisesti kallis hinta,
(Kallis, eikä pelkästään vain eettisesti!)
Tervetuloa!
- Ei karsita palveluverkkoa liiaksi. Huomattava osa ympäristön kuormituksesta tulee kuitenkin henkilökunnan ja potilaiden kulkemisesta.
- Energiatehokkaat toimitilat, huolehtimalla siitä, että käytetään vastuullisten toimittajien tuotteita ja vastuullisuus huomioidaan kilpailutuksissa ja lainmukainen jätehuolto
- jäteaineksen lajittelu / kierrätys
- Järkevää sterilointia niin, että jätettä tulee mahdollisimman vähän.
- Kertakäyttötavarassa mahdollisuuksien mukaan muovin määrän vähentäminen/tilalle uusiokäyttöisiä ratkaisuja.

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Millä tavoin suun terveydenhuollossa voitaisiin mielestäsi parhaiten vähentää ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- erilaisten muovituotteiden vaihtamisena puusta/paperista valmistettuihin.

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Kenelle sen toteuttaminen kuuluu? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- Kaikille. Suurista linjanvedoista päätetään toki lainsäädännössä, mutta yksittäinen hammaslääkäri on paljon vartijana toimenpiteitä tehdessään, samoin hoitohenkilökunta. Onko tarjottimella varmuuden vuoksi tavaraa, joka jää käyttämättä ja menee hukkaan tai ns. puhtaana pesuun. Jääkö kapseleihin muovia vai käytetäänkö ne loppuun? Toteutuuko kierrättäminen vastaanotolla? Tehdäänkö yhdellä kerralla mahdollisimman paljon jolloin käyntikertoja ja tarvikkeita kuluu vähemmän? Lista on loputon...
- Työnantajalle
- Hyvinvointialue työntekijöineen ja potilaat. Poliitikoille resursoinnista päättäminen ja ekologisesti kestävä arvopohjan luominen
- Vastaanoton henkilökunta
Tuotteiden toimittajat
- Erityisesti organisaatioiden johdolle, joiden tulisi ohjata päätöksen teko näistä asioista tahoille, jotka ovat tutkimustietoon perehtyneitä. Ainakaan julkisella sektorilla näin ei nyt ole. Päätökset tulisi myös perustella henkilökunnalle. Hinta yksin ei voi olla ainoa määrittävä tekijä (esim kertakäyttötarjottimen hinta vs jopa kymmeniä vuosia kestävä metallitarjottimen puhdistuksen kustannukset välinehuollossa).
- kuten aiemmin jo mainitsin, tähän vaaditaan laajaa yhteistyötä ja yhteiskunnallista vaikuttamista. Toki yksittäisillä ammattilaisilla tai hoitotiimeillä keskeinen rooli kunkin yksilön (potilaan) vaikuttavassa hoidossa ja omahoidon ohjauksessa sekä omahoidon tuen tarpeen arvioinnissa ja varmistamisessa niille, jotka sitä tarvitsevat.
- Kaikille!!
- Meille kaikille suun terveyden ammattilaisille yhdessä muiden tahojen kanssa.
- Kaikille työntekijöille, tavarantoimittajille valinnan mahdollisuudet
- Tietysti kullekin hammaslääkäriin vastaanotolle. Hammaslääkäri päättää ja hänen pitää saada päättää hoitoajan pituus ja suunnitella työjärjestys niin, että se on mahdollisimman vähän jätettä tuottavaa = paljon toimenpiteitä kerralla ja pitkät hoitoajat.

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Kenelle sen toteuttaminen kuuluu? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- Kaikille suun terveyden ammattilaisille ja potilaille itselleen. Hammaslääkäri on kuitenkin vastuussa ja ei voi jättää kaikkea terveyden edistämisen viestintää esim. suuhygienistin tehtäväksi. Useammasta suunnasta sama terveyden edistämisen viestintä sen sijaan vahvistaa viestiä potilaalle.
- Esimiehille
- Kaikille, mutta erityisesti lähijohdolle.
- Työnantajalle sekä yrityksille.
- Jokaiselle työntekijälle. Kun toimisi myös julkisella puolella kuin toimisi esim. omalla yksityisvastaanotollaan, ympäristön kuormitus olisi huomattavasti vähäisempää ja kustannukset alempana.
- Pääosin asiakkaalle, mutta yhteiskunnan ja hoitoalan ammattilaisten pitää kyetä tarjoamaan riittävä ohjaus ja tuki terveyden ylläpitämiseksi.
- Kaikille.
- koko toimitusketjulle, hoituhuone mukaan lukien
- Kaikille
- Välinehuollon johdon ja suun terveydenhuollon johdon pitäisi istua alas ja oikeasti vastuullisesti pohtia näitä kysymyksiä.
- Potilaille sekä ammattilaisille
- Jokaiselle suun terveyden ammattilaiselle. Mielestäni hyvällä tasolla oleva omahoito pitäisi olla kunnossa ennen kuin kiireetöntä hoitoa tarjotaan. Näin ei edelleenkään suurelta osin ole.
Toki tässä haastavana potilasryhmänä ovat ne, jotka eivät pysty omasta terveydestä itse huolehtimaan.
Pitäisi siis pohtia keneltä kaikilta voidaan jyrkemmin vaatia hyvää omahoitoa ennen kuin kiireetöntä hammashoitoa toteutetaan.

Arkipäivän etiikkaa – Miten kohti ekologista suun terveydenhuoltoa?

Kenelle sen toteuttaminen kuuluu? (HUOM. Muut vastaajat näkevät vastauksesi.) (Kaikki vastaajat)

- Hoitosuunnitelman laatijalle ja myös sen toteuttajille.
- Sote - alue
- Yritykset, hyvinvointialueet, tavarantoimittajat
- Kaikille: terveydenhuollon ammattilaisille, poliitikoille, mutta lopulta tärkeintä on ihmisten oma toiminta.
- Koko hlökunnalle
- Kaikille
- Korkeimmalle johdolle. Muutos alkaa johdosta. Hermann Hyytiälä voi kertoa tarkemmin. Tulkaa kaikki Etiikkapäiville kuuntelemaan 2/2024!
- Ylin johto. Kovissa talouden tasapainotuspaineissa sivutoimipisteitä on varmasti pakkokin lakkauttaa.
- Koko henkilökunnalle tehtävän mukaisesti
- hlökunta
- Hva:n välinehuoltajille
- Tuotteiden valmistajilla on vastuu modernisoida tarvikkeitaan, toisaalta käyttäjien tulee tätä systemaattisesti vaatia.
- Kaikille.
- hankintojen suorittajalla

Kiitos!

toimisto@hammaslaakariliitto.fi